

УДК 633.2/3:631.8

Кулик Р. М., канд. с.-г. наук, асистент кафедри землеробства, агрохімії та ґрунтознавства
Білоцерківський національний аграрний університет

ОПТИМІЗАЦІЯ МІНЕРАЛЬНОГО ЖИВЛЕННЯ НА ЗЛАКОВИХ ТРАВОСТОЯХ ЗА ПІЗНЬООСІННЬОГО ЇХ СКОШУВАННЯ У СИСТЕМІ ПОДОВЖЕНОГО ПАСОВИЩНОГО КОНВЕЄРА

Останнім часом через економічну кризу і зменшення поголів'я худоби особливо актуальним є нарощування обсягів виробництва конкурентоздатної тваринницької продукції, зокрема продукції м'ясного скотарства, що потребує достатнього забезпечення сільськогосподарських тварин повноцінними дешевими кормами. У цьому зв'язку, особливої актуальності набуває проблема запровадження у виробництво лучних, а на пасовищах пасовищних конвеєрів з подовженим періодом використання. Ця проблема може бути реалізована шляхом створення на пасовищах "резервних загонів" з запасами кормів з багаторічних трав як економічно вигідніших порівняно з однорічними культурами для використання в жовтні, листопаді і навіть за сприятливих погодних умов у грудні аж до утворення стійкого снігового покриву.

Метою досліджень було встановлення параметрів мінерального живлення на злакових травостоях за пізньоосіннього їх відчуження у системі подовженого пасовищного конвеєра.

Для проведення досліджень використано загально прийняті методи досліджень, зокрема польові та лабораторні. Польові дослідження проводилися протягом 2008-2012 рр. на території державного підприємства "Дослідне господарство "Чабани" ННЦ "Інститут землеробства НААН" Києво-Святошинського району Київської області. Дослід проведений на фоні

внесення $N_{120} (40 + 40+40) P_{45} K_{90}$. Дозу азотних добрив (аміачна селітра) внесено в три прийоми, по N_{40} під кожний укос. Фосфорні добрива у вигляді суперфосфату гранульованого вносили в один строк навесні; калійні (калійна соль) - рівними частинами в два строки навесні і після першого відчуження травостою. Перший і другий укоси проводилися у фазі колосіння-початку цвітіння домінуючих злакових видів трав.

В результаті досліджень встановлено, що використання злакових травостоїв у пізньоосінній період (жовтень-грудень) з достатнім запасом трави можливе лише за внесення азотних добрив під всі, а особливо під останній цикл використання у дозі N_{40} , що забезпечило продуктивність останнього укосу на рівні 1,13 т/га сухої речовини. В сумі за три цикли використання за внесення $N_{120} P_{45} K_{90}$ в середньому за 2008-2012 рр. одержано продуктивність 5,58-6,89 т/га сухої речовини, що в 2,1-2,3 рази більше порівняно з варіантами без внесення добрив. На всіх варіантах з початком відростання отави 1,08 продуктивність була більшою. Наростання біомаси відбувалось до 15,10, після чого продуктивність знижувалася. Внесення азотних добрив сприяло збільшенню вмісту сирого протеїну в траві на 2,7-4,3 %. Щорічне застосування добрив дещо підвищувало собівартість¹ т кормових одиниць, але КЕЕ і вихід обмінної енергії на варіантах з удобренням були вищими.

УДК 631.82/.85:635.52

Кутовенко В. Б., канд. с.-г. наук, доцент кафедри овочівництва
Національний університет біоресурсів та природокористування України
e-mail: virakutovenko@mail.ru

ВПЛИВ КОНЦЕНТРАЦІЇ МІКРОДОБРИВА АВАТАР-1 НА ВРОЖАЙНІСТЬ САЛАТУ ПОСІВНОГО (*Lactuca sativa L.*) В УМОВАХ КІЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Одним із факторів підвищення рівня врожайності овочевих культур є використання мікродобрив. Мікроелементи прискорюють ріст рослин, дозрівання плодів та насіння, підвищують стійкість до несприятливих умов навколошнього середовища та ураження хворобами. Важливе значення має їхня форма діючої речовини. Вона безпосередньо впливає на відсоток засвоєння мікроелементів. Дослідженнями вчених встановлено, що для рослин найбільш ефективні біологічно активні мікроелементи у формі комплекснатів (хелатів) металів.

Зважаючи на це, досить актуальним і перспективним питанням наукових досліджень є визначення оптимальної концентрації комплексного мікродобрива Автар – 1, яке містить одержаний із колоїдних розчинів металів комплекс цитратохелатів, для отримання високої врожайності продукції салату посівного.

Дослідження проводились на колекційній ділянці кафедри овочівництва в НДП "Плодо-овочевий сад" НУБіП України у 2016 р з сортом салату Афіцион (голландської селекції) за такою